

Kleine kwalen... ... grote ongemakken?!

Emmanuel Samyn

Lenie Jacobs

MONOPOLIS

« familieticket »
voor K4

Vraag het aan...

HORMONOPOLIS

Alopecia

HORMONOPOLIS

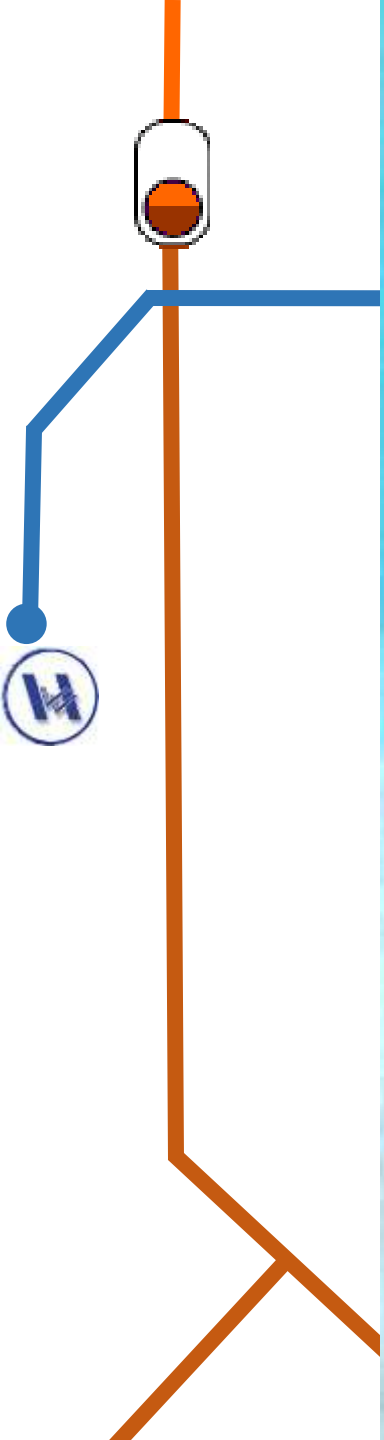
Diffuus

Alopecia androgenetica

Niet-Diffuus /in plekken

- Alopecia areata
- Tinea capitis
- Trichotillomanie
- Tractiealopecia
- Alopecia atrophicans

Alopecia androgenetica

Alopecia areata

Alopecia areata

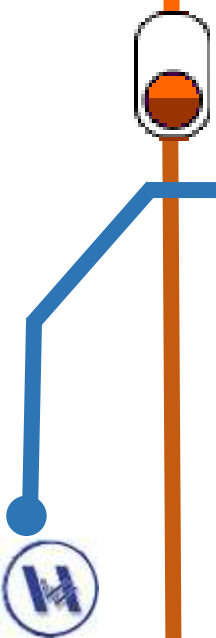

Tinea capitis

Tractiealopecia

Trichotillomanie

Wat nu???

HORMONOPOLIS

- P** **Ongerust over dunner worden haar**
- I** **Haargroeimiddel? Medicatie?**
- C** **Acceptatie – Geruststelling**
- O** **Minder haaruitval of terug haargroei**

Inspecteur Decaluwé
met Hein Decaluwé

HORMONOPOLIS

Welke haargroeimiddelen helpen echt?

Minoxidill?... een haargroeimiddel. Nogal duur... 30 euro voor 3 maand, alleen bij de apotheek

Is het dan beter dan iets dat je in de supermarkt zou kopen?

Wat is aangetoond?

HORMONOPOLIS

Androgenetica

- Lokaal **MINOXIDIL**
 - Bij ¼ opnieuw enige haargroei
 - Na 1 jaar 10% mannen en 50% vrouwen 'cosmetisch acceptabel effect'
 - Bij stoppen opnieuw haaruitval...
- **FINASTERIDE** 1mg/d
 - Minder verlies en meer groei
 - Bij stoppen opnieuw haaruitval

Wat is aangetoond?

Areata

- Onvoldoende bewijs voor intradermale injecties met CS
- Meestal binnen enkele mnd **spontaan herstel**

Tractie

- Tractie wegnemen...

Trichotillomanie

- Wisselende resultaten GT en antidepressiva...

Dermatomy cose !Besmettelijk

- Beperkt: lokaal imidazoolpreparaat
- Uitgebreid: systemisch terbinafine of itraconazol

Kernboodschap

- DD diffuus vs in plekken
- Uitval van 50 – 100 haren is normaal
- Chronische ziekten, medicatie of hormonale veranderingen kunnen na 3 mnd diffuse haaruitval geven. Na eliminatie oorzaak, normale haargroei < 6 mnd
- Bij androgenetica, medicamenteuze R/ beperkt effect

Enkele weken later...

teveel haar

Vraag het aan...

 HORMONOPOLIS

Dr. . Lenie

Hirsutisme

= overmatige haargroei bij vrouw volgens mannelijke beharingspatroon

Ferriman-gallweyscore 8 of 9/9

= respons haarfollikles op androgene stimulatie

Hirsutisme

HORMONOPOLIS

Menstruele cyclus

Regelmatig

Idiopatisch hirsutisme = cutaan probleem

Onregelmatig

Endocrinologische afwijking → verwijzen

Wat nu???

HORMONOPOLIS

- P** **Ongerust over haargroei**
- I** **Medicatie?**
- C** **Lokale therapie**
- O** **Permanente haarverwijdering**

Wat is aangetoond?

HORMONOPOLIS

- Lokale therapieën: tijdelijk effect
- Lasertherapie: na 6 mnd 50% reductie
- Cyproteron en drospirenon +/- oestrogeen: geen indicatie
- GnRH-analogen: weinig ervaring, duur
- Cave obesitas

CAVE

HORMONOPOLIS

Erytheem, huidirritatie, stoppelvorming en folliculitis

Kernboodschappen

- Regelmatige cyclus → fysiologisch, dus cutaan probleem
- Amenorroe/oligomenorroe → anovulatie, dus verder onderzoek
- Geen indicatie voor cyproteron en drospiridon

Misschien toch een “haar”?

Nevruze komt met haar kleinkind

Of we eens willen kijken, haar dochter zegt wel dat 't niks is

In warm bad gaan met kruidenolie helpt niet

Maar vroeger in Albanië gaf men toen paardenmelk en kwam dat in orde...

Waar is hier nog een paardenboerderij?

Niet-scrotale testis

Vraag het aan...

HORMONOPOLIS

Niet-scrotale testis

HORMONOPOLIS

DD Retractiele testis:

- volledig ingedaald, normale testis
- Door M Cremaster in liesgebied getild
- via tractie in scrotum, niet pijnlijk

Niet-scrotale testis

HORMONOPOLIS

Niet-scrotale testis

Geen stabiele ligging

Tractie pijnlijk

Aangeboren: verhoogd risico infertiliteit en maligniteit.

→ Verwijzen vanaf 6mnd (voor 2 jaar)

Verworven: onmiddelijk orchidopexie of afwachten tot puberteit

Wat is aangetoond?

HORMONOPOLIS

Kans spontane indaling:

- Aangeboren NST: 59% na 3mnd, 73% na 6mnd
- Verworven NST: 43% voor midden puberteit, 66% voordat late puberteit bereikt wordt

Vroeger maakten we wel voor de grap eens een foto van onze zoon
Koen, maar ondertussen lijkt dat toch echt te starten...

HORMONOPOLIS

'k vraag het aan...

Pubertas praecox

Pubertas praecox

HORMONOPOLIS

Centrale of echte

80%

Pulsatiele afgifte GnRH te vroeg
Sterk familiaal bepaald
Etniciteit

Idiopathisch
Afwijking CZS
(maligne/infectie)

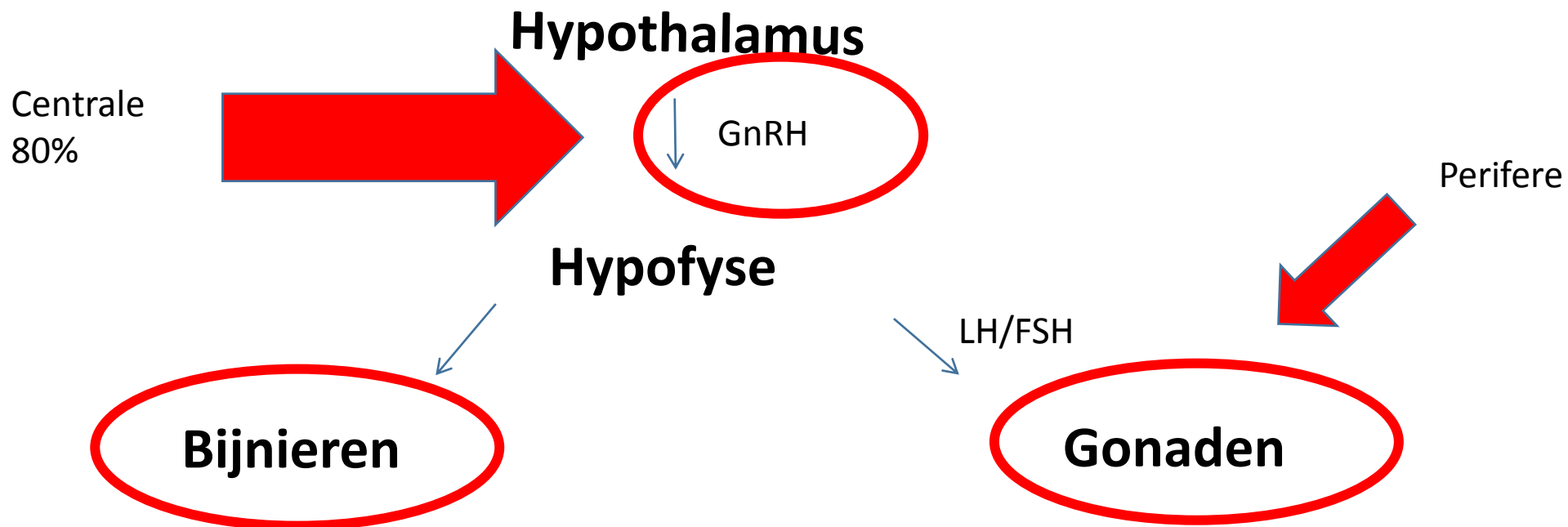
Perifere

GnRH onafhankelijk

Androgenitaal syndroom
Hypothyroidie
Ovarium/bijniertumoren
Exogeen geslachtshormoon

Pubertas praecox

HORMONOPOLIS

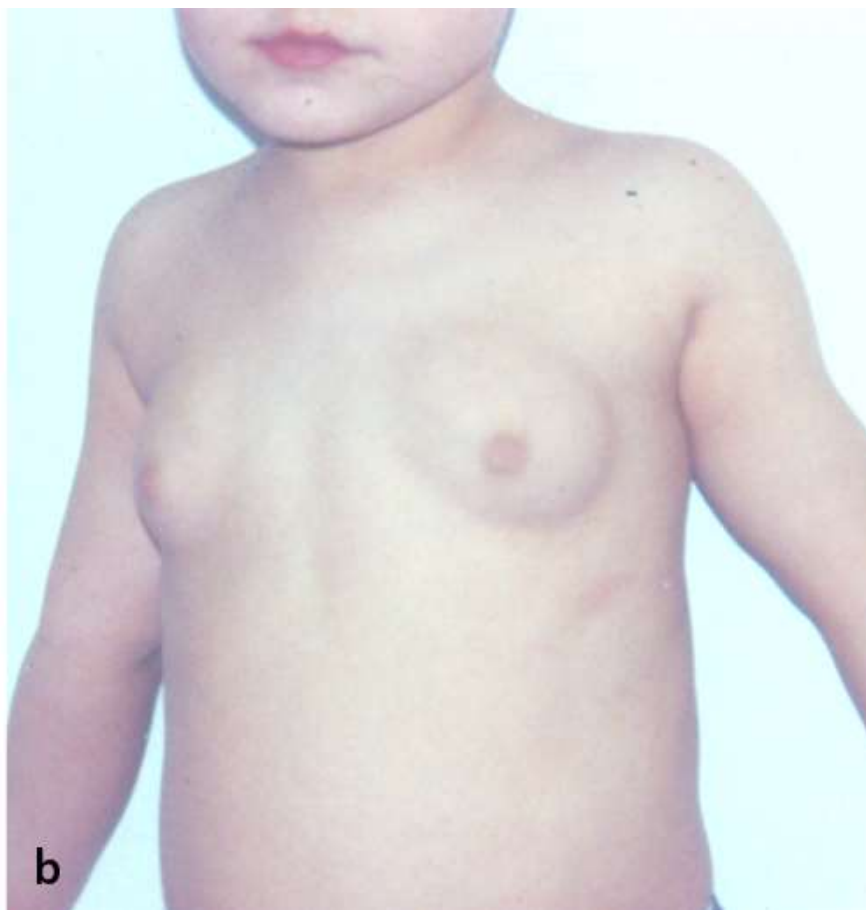
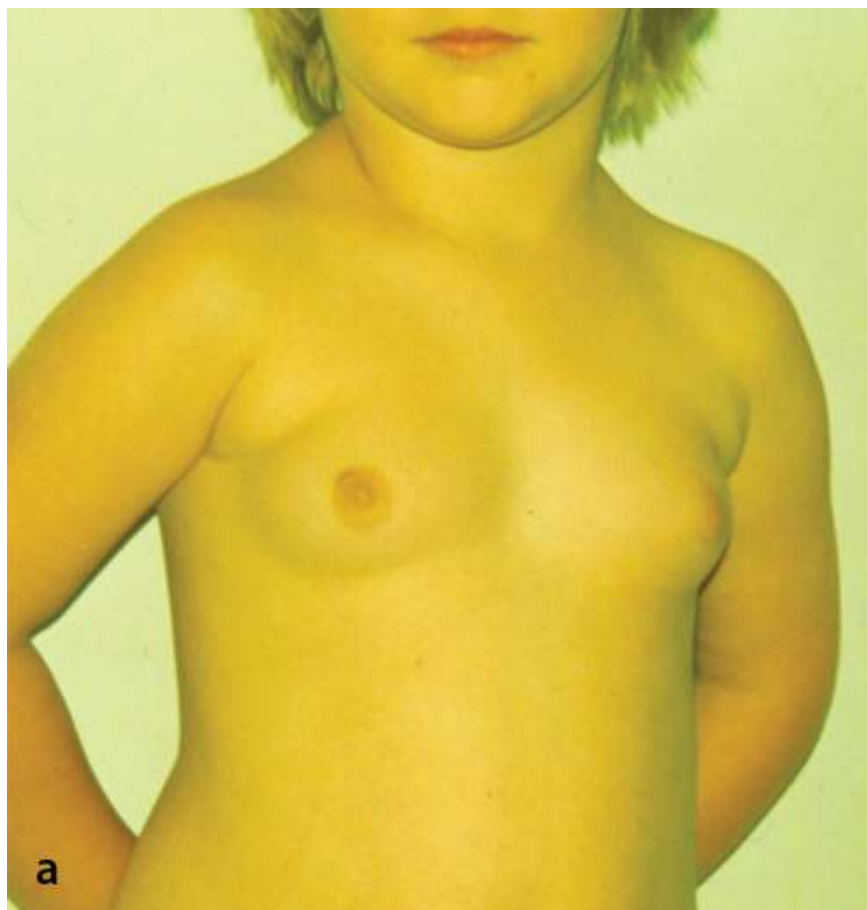
Tanner Stadia

HORMONOPOLIS

I				I		3 $\begin{smallmatrix} \updownarrow \\ <2,5 \end{smallmatrix}$
II				II		4 $\begin{smallmatrix} \updownarrow \\ 2,5-3,2 \end{smallmatrix}$
III				III		10 $\begin{smallmatrix} \updownarrow \\ 3,6 \end{smallmatrix}$
IV				IV		16 $\begin{smallmatrix} \updownarrow \\ 4,1-4,5 \end{smallmatrix}$
V				V		25 $\begin{smallmatrix} \updownarrow \\ >4,5 \end{smallmatrix}$

← Verwijzen

HORMONOPOLIS

Wat nu?

HORMONOPOLIS

PUBERTEIT

**ALS JE OUDERS
VERVELEND
BEGINNEN TE DOEN**

Kernboodschappen

- Meestal centrale of 'echte' pubertas praecox
- Tanner-classificatie
- Verwijzen:
 - Meisje $< 8j$ met Tanner 2 of menarche $< 9j$
 - Jongen $< 9j$ met Tanner
- Hou rekening met ethniciteit en FA

Zal “dat” ooit lukken....

HORMONOPOLIS

- Awel, bij ‘t wassen merk ik dat het niet is zoals bij mijn man
- Maar ik durf er niet goed aan komen
- Zou dat geen problemen geven als hij je weet wel

Fimosis

HORMONOPOLIS

Wie weet wel?

HORMONOPOLIS

Fimosis

HORMONOPOLIS

= vernauwing opening voorhuid waardoor deze niet geheel kan worden teruggeschoven over de glans.

Bij 96% pasgeborenen verkleving binnenblad voorhuid met glans.

Spontane loslating voor 3j.

Wat nu?

HORMONOPOLIS

Wat is aangetoond?

- Normaal tot 10j en geen R/ indien asympt
- Hygiënische adviezen
- Niet forceren!
- Indien mictieklachten/recidiverende balanitis: lokaal CS klasse 3/4, 2x/d, 4-8 wk
 - 60-80% gunstig resultaat
- Balanitis: lokaal fucidinecrème of povidonjood
- Veel klachten en geen effect CS: chirurgie

Kernboodschappen

HORMONOPOLIS

- DD verkleefd preputium
- Afwachten indien asymptomatisch
- Lokale CS effectief en veilig

Verkleefde labia

HORMONOPOLIS

- Partieel/gehele verkleaving kleine schaamlippen
- Meestal vanuit commissura posterior
- Nooit bij pasgeborene en zelden na puberteit
= altijd verworven patho

Verkleefde labia - etio

HORMONOPOLIS

- Hypo-oestrogene situatie + irriterende factoren thv vulva → vulvovaginitis
- Vaak bij zindelijk worden
- Meestal asymptomatisch

Wat is aangetoond?

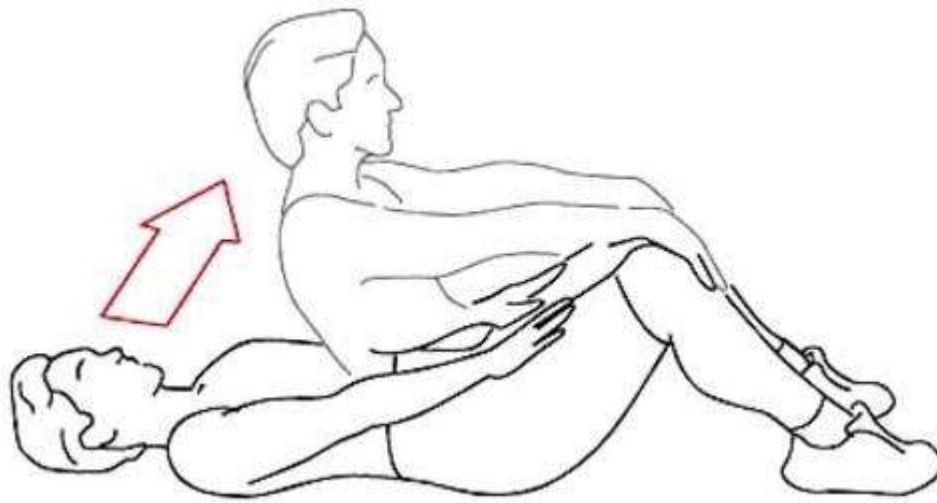
HORMONOPOLIS

- 80% verdwijnt spontaan < 1j
- Lokale oestrogeen crème, 2x/d op labia minora, 2-12 wk, nadien vette crème 6-12mnd
- Chirurgie enkel bij adhesies die volledige urineretentie geven, frequent recidieven

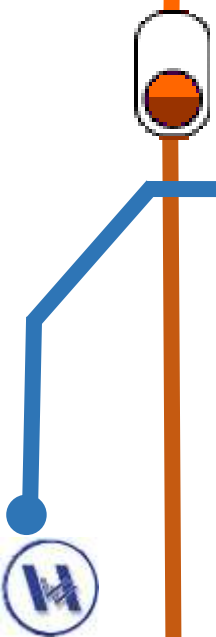
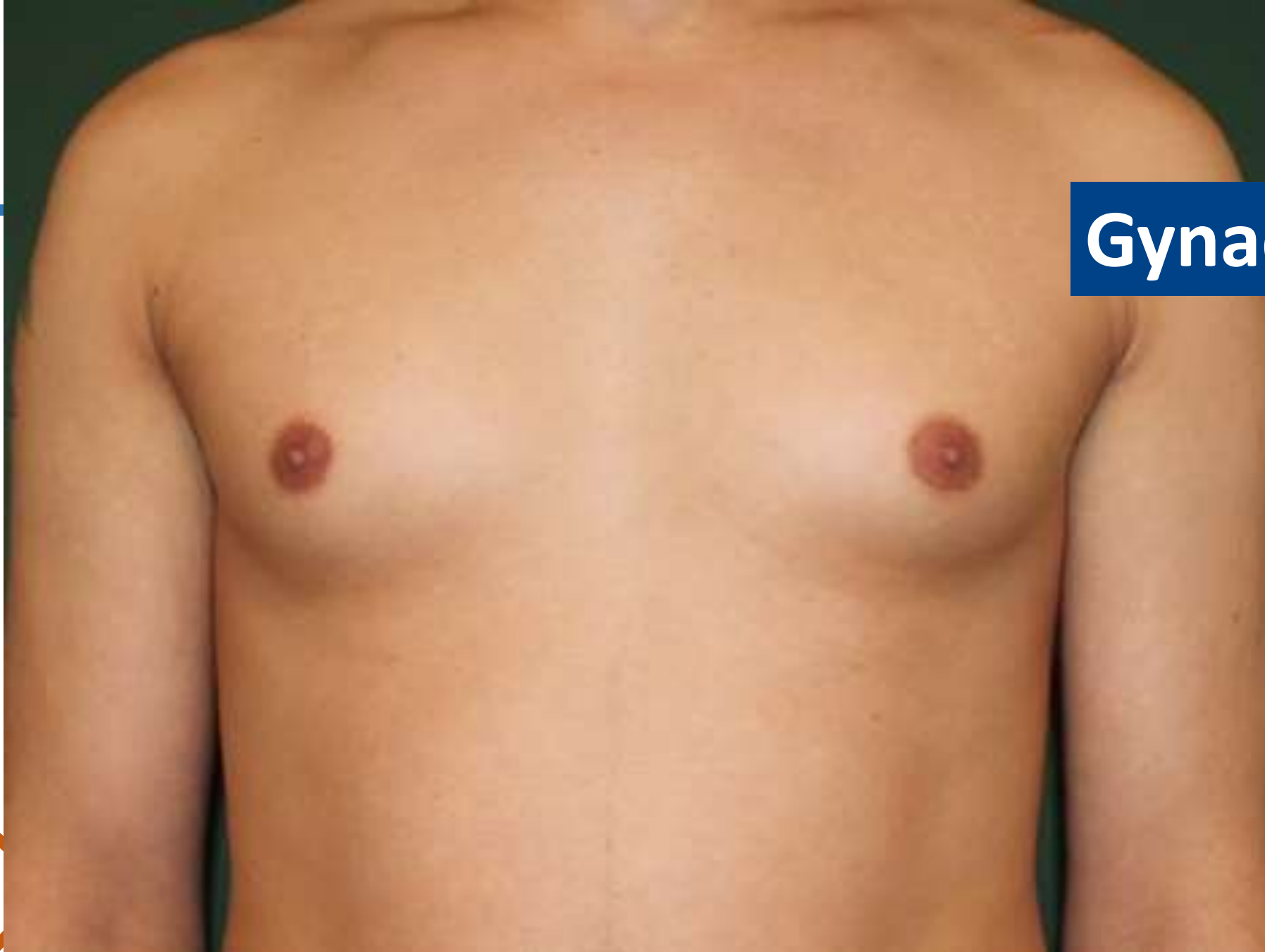

De verkeerde hormonen?

- Joris, 14 jaar
- aan het trainen om een “sixpack” te krijgen...
- maar...

Gynaecomastie

Vraag het aan...

HORMONOPOLIS

Gynaecomastie

HORMONOPOLIS

= overmatige ontwikkeling borstklieren bij man

DD 'pseudo'gynaecomastie indien borst vergroot door vetophoping...

Gynaecomastie

Fysiologisch

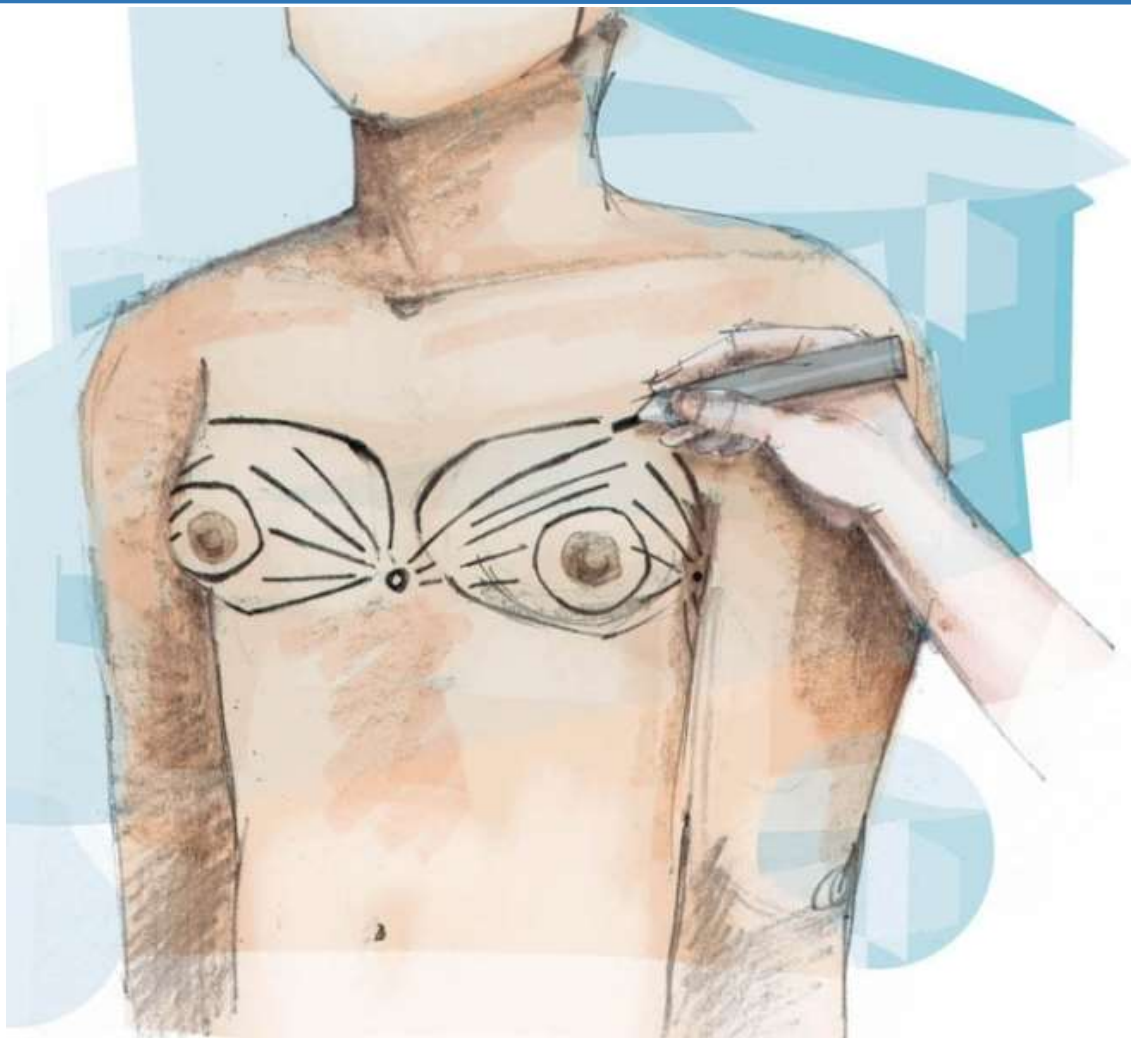
- Neonaten: maternale oestrogenen
- Puberteit: Δ hormonenbalans of extra gevoelig klierweefsel

Pathologisch

- Hypogonadisme
- Verhoogde oestrogeenproductie: testis/bijnierschors tumor, obesitas
- BorstCA
- GM, marihuana, amfetamines
- Hyperthyroidie
- Nier- en leverziekten

Wat nu?

HORMONOPOLIS

PICO

- P Jongen, 14j, bilat gynaecomastie, ongerust over uiterlijk en angst voor borstCA
- I R/ testosteron (Testocaps)
- C Afwachtend beleid en controle na 3-6 mnd
- O Terug normale torso...

Wat is aangetoond?

HORMONOPOLIS

- Gynaecomastie in puberteit verdwijnt spontaan < 2j bij 92%
- Op oudere leeftijd meestal geen spontane regressie
- Geen verhoogd risico op borstCA

Wat is aangetoond?

HORMONOPOLIS

- Testosteron, anti-oestrogenen (clomifeen, tamoxifen): geen betrouwbare studies
- Antigonadotrope middel (danazol): bij 23% verdwijnt gynaecomastie, tegen 12% in placeboarm.
- Chirurgie
- Bestraling

CAVE

HORMONOPOLIS

- Medicatie: oestrogenen, finasteride, SSRI's,...
- Cannabis
- Amfetamines

Ik ben er wel fier op

 HORMONOPOLIS

Maar ge moogt er soms niet naar wijzen of 't doet al pijn...

Vroeger enkel tijdens de menstruaties, maar nu ook al 4-5 dagen vooraf

Mastopathie

Vraag het aan...

 HORMONOPOLIS

Dr. Lenie

Pijnlijke borsten

HORMONOPOLIS

Cyclisch: vooral premenstrueel

Niet-cyclisch: vaak unilateraal, plaatselijk, vroeger trauma, ontsteking, adenoom, cyste

Borstwandpijn: ribben en musculatuur

Wat nu?

HORMONOPOLIS

Wat is aangetoond?

- Doorgaans zijn bilaterale cyclische klachten bij jonge vrouw onschuldig
- Eenzijdige pijnklachten, zeker bij palpabele afwijking en bij oudere vrouw, vragen verder onderzoek
- OAC soms verbetering mastopathie, soms uitlokkende factor...

Geen evidentie voor...

HORMONOPOLIS

- Vetarm dieet
- Vit E, B1, B6
- Beperking tyramines (koffie, thee, chocolade, wijn, kaas)
- Teunisbloemolie

Ik spring 's nachts soms boven op mijne man...

- Van de pijn in mijn kuiten
- 'k heb hem al ferm pijn gedaan met mijn knie...

Nachtelijke kuitkrampen

Veeeeel raad tante kaat

 HORMONOPOLIS

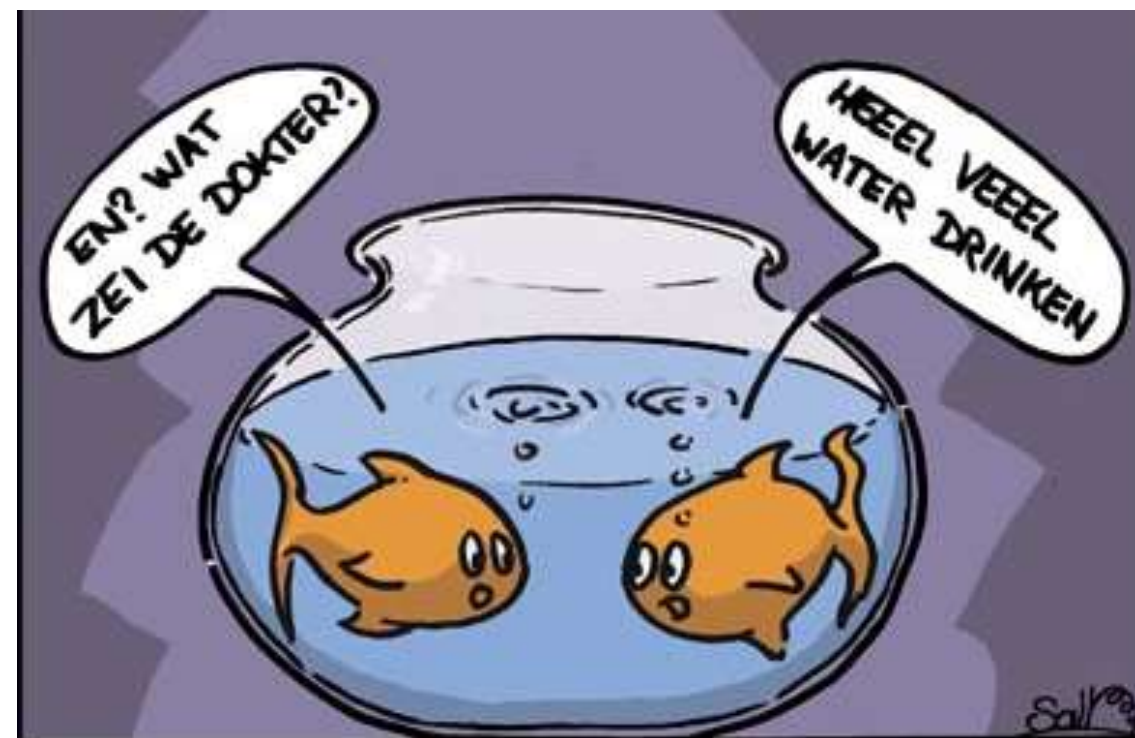
- Banaan mee naar bed
- Geen cola drinken
- Stretchen + inwrijven..
- Magnesiumpillekes of poederkes
- Steunkousen aanhouden
- 's avonds een voetbad met lavendelolie
- ..

Wat nu?

HORMONOPOLIS

- P Nachtrust verstoord door pijnlijke kuitkrampen
- I Medicatie?
- C Niet-medicamenteuze adviezen
- O Herstel nachtrust

Uitlokkende factoren...

- Platvoeten, lang zitten, bepaalde houdingen
- Deshydratatie
- Elektrolyetstoornissen
- Uitputting na extreme inspanning
- GM: diuretica, bronchodilatoren,...
- > ZD
- > DM, NI en raynaudfenomeen

Wat nu?

HORMONOPOLIS

Tijdens de kramp stretching, massage of warmte
... geen preventief effect

Wat is aangetoond?

- Meestal volstaan **adviezen**
(effectiviteit niet onderzocht)
- **Kinine**: 300mg hydrokinine, max 2-4 wk, effectief in preventie
- Bij ZS: **magnesium**, 3 wk
- Effect Ca onduidelijk, NaCl niet effectief.

Kernpunten

HORMONOPOLIS

- DD restless legs en spierschokken (PLMD) (pijnloos)
- Kinine werkt preventie (CI ZS)
- Bij ZS: magnesium effectief

